

تفسیر قوانین در نظام حقوقی عرفی انگلستان و جامعه اروپا^۱

یان مک لود^{*}

مترجم: مهدی منلی

چکیده:

الفاظ و عبارات به کار گرفته شده در متن قانون، حکم قانونگذار را ظهور می‌بخشد اما مواردی نیز پیش می‌آید که الفاظ قانون به تنهایی یارای آشکار ساختن اراده قانونگذار و هدفی که از وضع آن قانون، داشته است را ندارد. از این رو باید با تفسیر متن به اراده قانونگذار رسید.

وظیفه تفسیر رسمی قوانین با قوه مقننه است (تفسیر قانونی) ولی محاکم نیز در حل و فصل مناقشات، فارغ از این امر نیستند (تفسیر قضایی).

تفسیر قضایی به روشهای مختلفی انجام می‌گیرد که مهم‌ترین آنها عبارتند از: تفسیر تاریخی، تفسیر نظام‌مند، تفسیر محدود، تفسیر مبسوط، تفسیر با استفاده از مفهوم مخالف، تفسیر تحت‌اللفظی و تفسیر هدفگرا.

تفسیر تحت‌اللفظی متداولترین شیوه تفسیر قوانین است. این شیوه تفسیر سالها در نظام حقوقی کامن لو انگلستان معمول بود اما تدریجاً محاکم انگلستان از این روش عدول و به تفسیر هدفگرا گرایش پیدا کردند.

در مقاله حاضر مبانی تفسیر تحت‌اللفظی و تفسیر هدفگرا مورد بررسی و شیوه تفسیر قوانین در نظام حقوقی انگلستان و نظام حقوقی حاکم بر جامعه اروپا مورد مقایسه قرار گرفته است. در ترجمه مقاله، کلیه مطالب اساسی و مهم ذکر گردیده و مطالبی که از ترجمه آنها صرف نظر شده است نمونه آرائی‌اند که برای نظام حقوقی انگلستان اهمیت دارد.

۱. این مقاله بر مبنای نوشتاری تنظیم شده است که در ۱۹ سپتامبر ۲۰۰۲ در مدرسه حقوق بروکلین به عنوان پاسخ به فراخوان مقاله در موضوع «تدوین و تفسیر قانون در محیط‌های چندزبانه» ارائه شد.
* وکیل در دیوان عالی انگلستان ولز و رئیس بخش حقوق دانشگاه متروپولین لندن.

مقدمه

ورود انگلستان به جامعه اقتصادی اروپا^۱ موجب تحول چشمگیر در دو نظام حقوقی بزرگ جهان یعنی نظام حقوق عرفی (common law)^۲ مجری در انگلیس و نظام حقوق نوشته (civil law) مجری در جامعه اروپایی به غیر از انگلیس، گردید. از تفاوت‌های آشکار این دو نظام می‌توان به نظریه‌های حقوق انگلیس مبنی بر "برتری پارلمان" (از حیث قانونگذاری) و "رویه‌های الزام‌آور قضایی" که هیچ‌همتایی در نظام حقوق نوشته یا رومی - ژرمن (از این پس در این مقاله از آن به نظام حقوق مدنی یاد می‌گردد) ندارند، اشاره کرد. با وجود محدودیت‌های ناشی از این نظریه‌ها که در عمل چندان مانع خلاقیت و ابتکار عمل نظام حقوقی انگلستان نشده است، ورود انگلستان به جامعه اروپا حداقل وجود برخی مشکلات را ظاهر می‌کند. برخی از این مشکلات ناشی از تفاوت شیوه معنا کردن الفاظ در روند تفسیر قوانین در انگلستان و شیوه هدفمند (یا غایتگرا، اگر بخواهیم از اصطلاحات حقوق مدنی استفاده کنیم) تفسیر قوانین در نظام حقوق مدنی حاکم بر اتحادیه اروپا است.

لرد دنینگ (Lord Denning) قاضی دادگاه پژوهش^۳ (در بخش مدنی) ضمن مقایسه شیوه قانونگذاری در انگلستان با شیوه قانونگذاری جامعه اروپایی نظر خود را

شهرت گاروم انانی و مطالعات فرنگی

۱. عضویت بریتانیا در این اتحادیه در تاریخ اول ژانویه ۱۹۷۳ رسماً آغاز شد. در عمل جامعه اقتصادی اروپایی پس از مدتی با عنوان جامعه اروپایی شناخته شد، اما این عنوان تا زمان پیمان ماستریخت (پیمان اتحادیه اروپایی یا TEU) به طور رسمی پذیرفته نشد. عنوان حقوق جامعه «Community law» بر عنوان پرستفاده حقوق اتحادیه «Union law» ترجیح داده می‌شود، زیرا کلمه جامعه «Community» هنوز ضرورتاً ماهیتی حقوقی دارد، در حالیکه اتحادیه «Union» نهادی سیاسی است.

۲. عبارت «نظام حقوق عرفی انگلیس» در اینجا در معنای مرسوم آن یعنی نظام حقوقی انگلیس و ویلز استفاده می‌شود.

3. See HP Bulmer Ltd. v. J Bollinger SA [1974] 3 W.L.R. 202, 226 (Eng.)

دادگاه اروپایی نیز همین نظر را در پرونده Amministra-zione della Finanze del Stato v. Simmenthal SpA^۴ به این صورت بیان کرده است: قوانین جامعه اروپایی باید در تمام کشورهای عضو به طور کامل و یکسان اجرا شود.

(case 106/77, [1978] ECR 629, 643)

در این باره این چنین بیان می‌کند: "بدون شک دادگاه‌های انگلیس باید اصول یکسانی در تفسیر قانون را با دادگاه اروپایی دنبال کنند. در غیر این صورت بین اعضای جامعه اختلافاتی به وجود خواهد آمد که هیچ گاه حل نخواهد شد. (زیرا) همه دادگاه‌های کشورهای عضو جامعه اروپایی باید پیمان جامعه اروپایی را به یک طریق تفسیر کنند."^۱

بحث ارائه شده در عبارت فوق نشان می‌دهد که این اندازه تفاوت قائل شدن بین شیوه‌های اروپایی و انگلیسی تفسیر قانون (دست کم درباره شیوه‌های کنونی تفسیر قانون در انگلیس) قبل از اقدام به مقایسه برداشت قضات انگلیسی از نظریه هدفگرایی در تفسیر با آنچه در دادگاه اروپایی از آن نظریه مورد استفاده قضات اروپایی قرار گرفته، نوعی اغراق است.^۲

۲- تفسیر تحت اللفظی و هدفگرا (purposive) در حقوق انگلستان

در قرن نوزدهم میلادی دادگاه‌های انگلستان به شدت به تفسیر تحت اللفظی قانون متمایل بودند برای مثال در پرونده *Sussex Peerage*^۳ لرد تیندال (Lord Tindal) می‌گوید: "اگر واژه‌های قانون به خودی خود دقیق و صریح و به دور از ابهام باشند، بیش از توضیح آن واژگان در معنای عرفی و طبیعی آنها ضرورتی وجود ندارد. در چنین صورتی، کلمات خود بهترین توضیح دهنده قصد قانونگذارند."^۴

این اظهارات را می‌توان به عنوان تصریح به این امر دانست که تفسیر تحت اللفظی همان تفسیر هدفگرا است. هر چند چنین برداشتی از سخنان لرد اشر (Lord Esher) قاضی ارشد دادگاه پژوهش لندن ممکن نیست؛^۵ اشر می‌گوید: "اگر کلمات و عبارات یک قانون شفاف و واضح باشند باید از آنها تبعیت کرد. حتی اگر به

۱. برای ساده بودن متن، عبارت «دادگاه اروپایی» در این مقاله شامل دادگاه بدوی نیز خواهد بود.

2. *The Sussex Peerage Case*, 8 Eng. Rep. 1034, 1057 (H.L. 1844).

3. *See id.* at 1057. *See also* In Re Bernard Beaver [1915] 1 K.B. 21, 27.

4. *Queen v. Judge of the City of London Court* [1892] 1 Q.B. 273.

یک اشتباه آشکار منجر شود. اینکه آیا قانونگذار دچار اشتباه شده است یا خیر؟ ربطی به دادگاه ندارد.^۱

در دعوی *Whiteley v. Chappell*^۲ عملکرد تفسیر تحت‌اللفظی به تصویر کشیده شده است. این پرونده در رابطه با قانون جرم جعل هویت "شخص دارای حق رأی" می‌باشد.^۳ متهم، هویت شخصی را که نام وی در بین صاحبان حق رأی بوده اما در فاصله بین زمان ثبت‌نام و رأی‌گیری فوت کرده، جعل کرده است.^۴ اگر چه او در نگاه اول مجرم است ولی از آنجا که الفاظ و عبارات قانون می‌گوید: "شخص دارای حق رأی" تقاضای تجدیدنظر او به این علت که اشخاص فوت شده "دارای حق رأی نیستند" پذیرفته شد.^۵

با کمی دقت در سابقه تاریخی این گونه تفسیر در می‌یابیم، قرن نوزدهم به عنوان دوره اوج لفظگرایی، نوعی انحراف موقت در این روش تفسیر دیده می‌شود.^۶ به طور دقیق‌تر، در دوره قبل از آن، و در زمانی که قوانین موضوعه به نسبت، منبع کم اهمیت‌تر حقوق بود، دادگاه‌های انگلیس بدون ملاحظه، گرایشی هدف‌گرا در تفسیر قانون اتخاذ می‌کردند؛ همان طور که اظهارات موجود در پرونده *Heydon*^۷ نشان می‌دهد:

1. *Id.* at 290.

2. *Whiteley v. Chappell* 4 Q.B. 147 (1868).

3. *See Personating at Election of Guardians of the Poor*, 14 & 15 Vict., ch. 105 §3 (1852)(Eng.). *See also Whiteley*, 4 Q.B. at 147.

4. *Whiteley*, 4 Q.B. at 147.

5. *Id.*

۶. دلایل این انحراف از حوصله مقاله خارج است، اما می‌توان آن را به این صورت خلاصه کرد: ترکیب نظریه سنتی برتری قانونگذاری پارلمان و توسعه روزافزون حق انتخاب از زمان تصویب «قانون اصلاحات عظیم» ۱۸۳۲م. به نظر می‌رسد در بخشی از قضات که نقش آنان انجام دستورات مقام عالی و پارلمانی بود، ذهنیتی خاص ایجاد کرد و - با توجه به معیارهای زمان - از نظر دموکراتیک به پارلمان اعتبار روزافزونی بخشید. بعلاوه، با توجه به سابقه فعالیت‌های انقلابی در قاره اروپا (به ویژه از سال ۱۷۹۸ تا ۱۸۴۸) قضات به شدت تردیدی در این امر دارند که بی‌اعتنایی به خواست عمومی پی‌آمدهای بالقوه‌ای دارد.

7. *Heydon's Case*, 76 Eng. Rep. 637, 638 (1584).

”برای تفسیر درست و اطمینان بخش قوانین موضوعه، چهار نکته باید مورد توجه و دقت قرار گیرد.

- ۱- حقوق عرفی قبل از وضع قوانین موضوعه چگونه بوده است؟
- ۲- شرارت و ناهنجاری که حقوق عرفی آن را پیش بینی نکرده، کدام است؟
- ۳- پارلمان برای حل معضل و جبران خسارت کشورهای مشترک المنافع چه چاره‌ای مقرر کرده است؟
- ۴- راه چاره واقعی و نیز وظیفه تمام قضات همواره این است که ساختاری را در پیش بگیرند تا با توجه به نیت واقعی مرتکب، مانع شرارت شود و درمان آن را تسریع کند، و مانع تکرار جرم گردد...“^۱

هر چند این رویکرد در زمان خود، جایش را به تفسیر تحت‌اللفظی داد، ولی در قرن بیستم دوباره تحت نام تفسیر هدفگرا ظهور کرد.

در واقع غلبه و تفوق مکتب هدفگرایی به دوره پس از جنگ جهانی دوم مربوط می‌شود، زمانی که قوانین اجتماعی بسیاری وضع شدند.^۲ ممکن است کسی با توجه به برخی حقایق، تصور کند که بسیاری از قضات در آن دوره که افکار دموکراتیک به شدت دنبال می‌شد، به طور طبیعی احساس می‌کردند ارتقای اهداف قانونگذاری تا حد امکان، ضروری است. به هر حال، گذار از تفسیر تحت‌اللفظی به تفسیر هدفگرا به هر دلیلی اتفاق افتاده باشد، امری مسلم است. همان‌گونه که لرد دیپلاک (Lord Diplock) می‌گوید: ”اگر کسی به مصوبات گذشته این مجلس نگاه کند ... به طور حتم در طول سی سال گذشته شواهدی را خواهد دید مبنی بر تغییر گرایش‌ها کاملاً تحت‌اللفظی به سوی ساختار تفسیر هدفگرای قوانین موضوعه“.^۳

۱. همان، ۶۲۸. مورد قبول است که لغت شرارت به اندازه نیت مرتکب، غیرمادی محسوب می‌شود.

۲. به عنوان نمونه، به قوانین متناقضی مانند قانون خدمات سلامت ملی ۱۹۴۶م، و قانون پارک‌های ملی و دسترسی به حومه ۱۹۴۹م، مراجعه کنید. در مورد اولی، به پی‌نوشت شماره ۷۵ توجه کنید و مطمح نظر در نمونه دوم نیز به خودی خود آشکار است.

3. Carter v. Bradbeer [1975] 1 W.L.R. 1204, 1208.

به نظر می‌رسد یک دلیل برای ظهور مجدد مکتب هدف‌گرا، درک ساده ولی کمی دیر هنگام این نکته است که تفسیر تحت‌اللفظی روشی باطل (اما در شرف بطلان یا از میان رفتن) است. در دعوی *Bourne v. Norwich Crematorium Ltd*^۱ از دادگاه خواسته شده است در این باره اظهار نظر نماید که آیا احداث یک کوره جدید سوزاندن اجساد مشمول قوانین تخفیف مالیاتی می‌شود یا خیر؟^۲ پاسخ به این سؤال منوط به آن است که اقدام مذکور مصداق عبارت "یک سازه یا ساختمان صنعتی" در قانون می‌شود یا خیر؟ این خود بستگی دارد به اینکه آیا از کوره مورد نظر در "تجارت که شامل تولید کالا یا مواد اولیه یا قرار دادن آنها در یک فرآیند است"^۳، استفاده می‌شود یا خیر؟ پاسخ اولیه قاضی دادگاه به این سؤال این چنین بود: "ذهن انسان از نکر یک جسد به عنوان کالا و مواد اولیه به همان اندازه متعجب می‌شود که از این عقیده که آنچه در کوره سوزاندن اجساد انجام می‌شود نوعی قرار دادن جسد انسان در یک فرآیند است. با این وجود، پرداخت کننده مالیات بر ادعای خود مصر بوده و من باید این ادعا را بررسی کنم."^۴

نکته مورد نظر ما در تصمیم دادگاه این اظهارات رئیس دادگاه است: "واژگان انگلیسی از لغاتی که آنها را احاطه کرده اند، رنگ می‌پذیرند. جملات تنها مجموعه‌ای از کلمات نیستند که معنی آنها با مراجعه به فرهنگ لغت یا رویه قضایی به طور انتزاعی به دست آید و سپس دوباره با معنایی که برای آنها به عنوان لغات جدا از هم مشخص شده است، درون جمله قرار گیرند. لذا جمله یا عبارت معنایی می‌یابد که بدون تحریف زبان انگلیسی نمی‌تواند در بردارنده آن باشد. بدون شک یک واژه یا عبارت در مصوبات پارلمان باید با کمک گرفتن از رویه‌های قضایی و نیز از فرهنگ

1. *Bourne (Inspector of Taxes) v. Norwich Crematorium Ltd.* [1967] 1 W.L.R. 691, 695.

2. *Id.*

3. *Id.*

4. *Id.*

لغت اگر مایل باشید، تفسیر شود، اما پس از همه این مراحل و در پایان، نباید برای آن معنایی تفسیر شود که از تحمل عبارت خارج باشد.^۱

دلیل دیگر برای ظهور مجدد روش تفسیر هدفگرا آگاهی روزافزون به این امر است که این روش، تأثیر قوانین موضوعه را افزایش می‌دهد.^۲ مثال ذیل نمونه‌ای است از قدرت هدفگرایی در تحصیل نتایجی که هرگز از به کارگیری تفسیر تحت‌اللفظی حاصل نمی‌شود. البته مکتب هدفگرا تا جایی گسترش یافته که حتی برخی تمایلات سنتی حقوق انگلیس در حمایت بیش از حد از دفاع در پرونده‌های جزایی را کم‌رنگ کرده و حتی در برخی موارد باعث نقض حقوق مالکیت می‌گردد که صراحتاً توسط قانون اعطا شده است.

در دعوی *Smith Hughes*^۳ که مربوط به بخش اول از قانون تخلفات خیابانی مصوب ۱۹۵۹^۴ است؛ جلب کردن مشتری در خیابان ... با هدف فاحشه‌گری^۵، جرم محسوب می‌شود. در این پرونده از دادگاه عالی خواسته شده اظهارنظر نماید آیا این ماده موردی را که فاحشه‌ای از پشت پنجره یا داخل بالکن منزلی جلب‌نظر مردانی که در خیابانند رامی‌کند، را شامل می‌شود یا خیر؟

در بدو امر (با برداشتی از ظاهر الفاظ ماده قانونی)، از آنجائی که زن موردنظر در خیابان نبوده است، مجرم بودن وی دست کم قابل بحث است. اما دادگاه با توسل به تفسیر هدفگرا این دیدگاه را رد نمود؛ لرد پارکر (Lord Parker) رئیس دادگاه در این خصوص می‌گوید: "هر کسی می‌داند که این قانون به قصد پاک و منزله کردن

1. *Id. at 696.*

۲. برای نمونه، به اظهارات «لورد استین» درباره مفهوم تفسیر قانون تحت تأثیر تغییرات علمی متعاقب در پرونده ذیل مراجعه کنید:

R (on the Application of Quintavalle) v. Human Fertilization and Embryology Authority. *R (on the Application of Quintavalle) v. Human Fertilization and Embryology Authority* [2002] 1 F.C.R. 664.

3. *Smith v. Hughes*, [1960] 1 W.L.R.. 830; see also *Street Offences Act, 1959, 7 & 8 Eliz. 2, c. 57, 1(1)*, (Eng.).

4. *The street offences Act 1959*

خیابانها وضع شده است، تا اینکه مردم بتوانند بدون اینکه کسی متعرض آنها گردد یا فاحشه‌ای آنها را به سوی خود جلب کند، در خیابان تردد نمایند ... من برای تصمیم‌گیری بر این مبنا و تنها بر این مبنا مطمئن هستم.^۱

گرچه مروری بر پرونده‌هایی از این دست می‌رساند که تفسیر هدفگرا روش جدید قضات انگلیسی در تفسیر قوانین است اما احکام صادره در این خصوص نسبت به اینکه چگونه باید قصد قانونگذار را تشخیص داد، چندان راهنمایی نمی‌کنند.

۳. تشخیص اهداف قانونگذاری در حقوق انگلیس

پس از ثابت کردن اینکه روش تفسیر هدفگرا در حقوق انگلستان روشی غالب است، باید به تبیین ابزار تشخیص اهداف قانونگذاری بپردازیم. حقوق انگلیس مانند همه نظامهای حقوقی که با گذشت زمان تکامل یافته‌اند دارای بیان واحد و قابل درکی از اهدافش نیست. به علاوه، این امر، یکی از نتایج غیررسمی و غیرمدون بودن قانون اساسی انگلستان است که هیچ توضیح ساده و شفافی از ارزشها و معیارهای اساسی و ابتدایی آن وجود ندارد.^۲ با این حال، عده کمی به دنبال انکار آنند که قانون اساسی انگلستان بر تقدم برخی ارزشهای اساسی تأکید می‌کند، با مثالهای روشنی که

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

۱. همان، ۸۲۲. اطمینان «لورد پارکر» به اینکه هر کسی هدف از این قانون را می‌دانست، از این حقیقت ناشی می‌شد که تدوین آن بر گزارش کمیته جرایم همجنس‌گرایی و فحشاء به ریاست «جان وولفندن» متکی بوده است. گزارش جان وولفندن همان طور که به طور کلی دانسته می‌شود، باعث بحث‌های عمومی فراوانی شد. «گزارش کمیته جرایم همجنس‌گرایی و فحشاء»، ۲۴۷ (۱۹۵۷).

۲. حقوق‌دانان نظام عرفی انگلیس اغلب بر عمل‌گرا بودن حقوق عرفی تأکید می‌کنند. به پرونده ذیل توجه کنید:
R. Higher Education Funding Council exparte Institute of Dental Surgery, [1994] 1 All E.R. 651

بدون شک حقوق عرفی که با طرح هر پرونده جدید توسعه خواهد یافت به طور کامل رضایت بخش نیست، نه دست کم تا هنگامی که تجربه می‌گوید در غیاب یک اصل پیشین، احکام ناسازگار و متناقض ظهور خواهند کرد. اما از محتوای احکام قضایی، اصول بیرون می‌آیند و اگر عمل‌گرایی حقوق عرفی فضیلتی داشته باشد، همین است که این اصول بسیار مستحکم هستند. (سدلی جی. همان، ۱۶۶)

حمایت قانون از اشخاص در رسیدن به عدالت و مبارزه آن با سوء استقاده را نشان می‌دهد.^۱ به بیان دو نمونه برای تصویر این اهداف بسنده می‌کنیم.

۱ - در پرونده *Anisminic v. Foreign Compensation Commission* مجلس اعیان انگلیس تصویب کرد که ماده قانونی که مقرر می‌دارد مقدار تعیین شده توسط کمیسیون تعیین غرامت^۲ در هیچ دادگاهی زیر سؤال نخواهد رفت.^۳ مانع رسیدگی به این ادعا نمی‌شود که تعیین مقدار، فراتر از حد اختیارات بوده و اعتبار قانونی ندارد (و بنابراین، نمی‌توان دقیقاً به آن تعیین غرامت اطلاق کرد)^۴ به عبارت دیگر، اگر قصد قانونگذار شامل از میان بردن حق دسترسی اشخاص به دادگاهها برای زیر سؤال بردن قانونی بودن روند تصمیم‌گیری یک نهاد عمومی شود، پارلمان باید به آن تصریح کند، زیرا دادگاهها مایل نیستند تحت هیچ شرایط دیگری چنین فرضی را بپذیرند.

۲ - در پرونده *Sigsworth*^۵ دادگاه برای جلوگیری از آنچه (نتیجه ای) که در محدوده قصد قانونگذار نبوده است، بر یک اصل اساسی در حقوق عرفی تکیه کرد که هر گونه بهره‌مند شدن از اعمال خطا را منع می‌کند.^۶

۱. ارزشهایی مانند اینها، البته در غرب لیبرال به عنوان یک کل، معمول است، و هیچ ادعایی در این مسئله وجود ندارد که این ارزشها خصوصیات منحصر به فرد نظام حقوقی انگلیس می‌باشد.

۲. «کمیسیون تعیین غرامت خارجی» طی قانون تعیین غرامت خارجی ۱۹۵۰م. تأسیس شد، برای آنکه به ادعاهای درخواست غرامت اتباع انگلیسی علیه دولت‌های خارجی رسیدگی کند.

(Foreign Compensation Act, 1950, 14 Geo. 6, ch. 12, 4(4) (Eng.))

مضمون این قانون آن بود که یک دولت خارجی - که مسئول جبران خسارت اتباع انگلیسی است - باید مبلغ غرامت را به طور کامل به دولت انگلیس پرداخت کند، به نمایندگی از کسی که کمیسیون پرداخت غرامت خارجی به ادعای او را رسیدگی می‌کند و درباره آن قبل از تعیین میزان خسارت تصمیم می‌گیرد. پرونده مورد اشاره راجع به درخواست پرداخت خسارتی بود که از ملی کردن کانال سوئز ناشی شده بود.

۳. قانون تعیین غرامت خارجی، (۴/۴).

4. *Anisminic*, 1 All E.R. at 221.

5. *In re Sigsworth*, [1935] 1 Ch. at 98.

6. *Id.* at 89.

گذشته از استناد به این اصول اساسی مانند آنچه در دو پرونده بالا بیان شد، دادگاههای انگلستان ممکن است از نشانه‌های مختلف برای کشف قصد قانونگذار مدد گیرند. برخی از آنها داخلی‌اند (در داخل متن قرار دارند) و برخی خارجی. در توضیح نشانه‌های داخلی باید گفت، همواره این احتمال وجود دارد که متن قانون شامل قسمتی باشد که قصد قانونگذار را تصریح کرده باشد. در عمل این موارد خیلی نادرند، برای مثال قانون اطفال سال ۱۹۸۹م، و قانون داوری سال ۱۹۹۶م دو نمونه از قوانینی‌اند که دست کم در آنها نوعی راهنمایی برای حل مشکلات تفسیر وجود دارد.^۱ در عمل مفیدترین نشانه، که در سطح جهان نیز وجود دارد، عناوین طولانی قوانین است، که می‌توانند بهترین راهنما برای پی بردن به اهداف کلی قانون باشند. همچنین است عناوین کوتاه گرچه در طبیعت عناوین کوتاه "دقت ممکن است قربانی

۱. ماده ۱ قانون اطفال ۱۹۸۹م. مقرر می‌دارد:

۱- مصلحت طفل: ۱. هنگامی که یک دادگاه سؤالی مطرح می‌کند درباره: الف. تربیت کودک و یا ب. اداره اموال کودک یا به کارگیری هر گونه درآمد حاصل از آن، مصلحت کودک پیرو حکم دادگاه خواهد بود. ۲. هر گاه در جریان رسیدگی، ابهامی راجع به تربیت کودک مطرح شود، دادگاه به این اصل کلی توجه خواهد کرد که هر گونه تأخیر در رفع ابهام ممکن است به مصالح کودک لطمه وارد سازد.

(Children Act, 1989, c. 41, § 1 (Eng.))

ماده اول قانون داوری ۱۹۹۶م. مقرر می‌دارد: ۱. اصول کلی؛ مواد این بخش از این قانون بر اصول ذیل بنا شده‌اند و بر مبنای آنها تفسیر خواهند شد: الف. موضوع داوری، به دست آوردن حکمی است برای دعوا، توسط محکمه‌ای بی‌طرف، بدون تأخیر و هزینه اضافی. ب. طرفین دعوا باید برای توافق بر سر چگونگی حل دعوی خود آزاد باشند، منوط به وجود شرایطی که جهت حفظ منافع عمومی ضروری است. ج. مسائلی که در این بخش رسیدگی می‌شود، نباید تداخلی داشته باشد، مگر با حکمی که از طریق همین بخش صادر شده است.

(Arbitration Act, 1996, c. 23, § 1 (Eng.))

اختصار شده باشد^۱. همچنین می‌توان برای نیل به اهداف و مقاصد قانونگذار به نکات بیان شده در تبصره‌ها در حاشیه قانون، رجوع کرد^۲.

یک نمونه کلاسیک در این باره ماجرای پرونده آئی است که شورای بخش به صاحب یک زمین اخطار می‌دهد تا محلی را که به تسهیلات منطقه خسارت شدیدی وارد می‌آورد، مرتب کند^۳. در این مورد قانون^۴ تنها درباره "یک باغ، مکان خالی یا هر فضای باز"^۵ تصویب شده است. سؤال برای دادگاه این بود که آیا این قانون شامل کارگاه اوراق کردن خودرو می‌شود یا خیر؟^۶

دادگاه با این که محل مزبور کاملاً یک فضای باز بود (یعنی پوشیده نشده بود)، مع‌ذکب به سؤال مزبور، پاسخ منفی داد. یکی از مسیروهایی که قاضی با استدلال در آن، به چنین نتیجه‌ای رسید، توجه به تبصره ماده مزبور بود که "توانایی به نگهداری کامل زمین موات و غیره" بود که بدون شک حاکی از آن است که مکان مورد سؤال در این دسته از مکانهای مورد نظر قانونگذار قرار نمی‌گیرد. قاضی آپجان (Upjohn)، با اشاره به این تبصره و ارتباط آن با تفسیر ارائه شده، می‌گوید: "به رغم اینکه تبصره یک ماده یک قسمت، نمی‌تواند زبان ماده را تحت فرمان و سلطه

1. (Scranton LJ, *In re Boaler*, 1 K.B. at 21)

برای مشاهده نمونه‌ای از یک عنوان کوتاه و یک عنوان بلند رجوع کنید به قانون ملی خدمات درمانی مصوب ۱۹۴۶ م.

(*Boaler*, [1915] 1 K.B. 21 (Scrutton, LJ); National Health Services Act, 1946, 9 & 10 Geo. 6, c. 81 (Eng.))

2. Reference may also be made to marinal notes

3. *Stephens v. Cuckfield Rural District Council*, [1960] 2 Q.B. 373.

4. *Id.* at 376.

۵. ماده ۲۲ قانون برنامه‌ریزی شهری و کشوری مصوب ۱۹۴۷ م.

۶. انجمن محلی زراعی کاکفیلد. (۱۹۶۰ م.) ۳۷۳. همچنین رجوع کنید به ماده ۲۲ قانون برنامه‌ریزی شهری و کشوری مصوب ۱۹۴۷ م.

۷. انجمن محلی زراعی کاکفیلد (۱۹۶۰ م.) ۳۷۴.

خود قرار دهد اما دست کم مجاز است که به هدف کلی و نکته‌ای که با ذکر تبصره مورد نظر بوده است، توجه کنیم^۱.

صرفنظر از محدوده خود قانون، مستنداتی که برای پی بردن به منظور قانونگذار به کار گرفته می‌شود به سه مرحله تقسیم می‌شوند: مرحله قبل از مصوبه پارلمانی، مرحله همزمان با تصویب پارلمانی و مرحله پس از آن قابل بررسی‌اند. مرحله پیش پارلمانی - مانند گزارشهای کمیته‌های رسمی و کمیسیونهای مختلف و به طور کلی به این عنوان پذیرفتنی است که در صدد مشخص کردن هدف، نه معنای، قانون تصویب شده است^۲. از مستندات مرحله پارلمانی معمولاً با هدف تفسیر قانون، تنها در شرایط خیلی محدود استفاده می‌شود. مانند جایی که الف مصوبه‌ای قانونی اما دو پهلو یا مبهم باشد یا آن که منجر به یک نتیجه اشتباه شود؛ ب و یا مرحله پارلمانی^۳ شامل یک یا چند مورد از اظهارات یک وزیر یا ارائه‌کننده دیگر طرح به مجلس است و یا در صورت نیاز به همراه دیگر مستندات پارلمانی که برای فهم چنین اظهاراتی ضروری است. ج: و در شرایطی که اظهارات مورد استناد شفاف باشد^۴.

با توجه به این عناصر، در بسیاری پرونده‌ها، عنصر ابهام یا دو پهلو بودن مفاهیم قوانین بی‌تردید وجود دارد یا دست کم یک وکیل مدافع با تجربه می‌تواند چنین ابهامی را القاء کند. بنابراین پارلمان با تعیین ضابطه‌ای روشن، به سرعت برای محدود کردن حوزه نظریه جدید اقدام کرده و استفاده از مستندات پارلمانی را به

۱. همان

۲. (R. v. Allen, [1985] 2 All E.R. 641) برای بررسی مثال استفاده از مستندات مرحله پیش‌پارلمانی

جهت شناسایی اهداف قانونگذاری رجوع کنید به Hughes, 2 All E.R. at 859

۳. در عمل، عبارت مستندات پارلمانی (Parliamentary materials) تقریباً همواره به معنای گزارش رسمی کارهای نمایندگی، شامل نقل لفظ به لفظ بحثها در مجلس عوام و لوردها می‌باشد که در صورت جلسه رسمی (Hansard) منتشر شده است.

4. See Pepper v. Hart, [1993] 1 All ER 42, 69.

اظهارات ارائه دهنده طرحی که تصویب شده است و در صدد تفسیر آنیم، محدود نماید.^۱

سومین مورد (که اظهارات مورد استناد باید شفاف باشد) ممکن است به اندازه کافی معقول به نظر آید، اما باز هم ممکن است نکات و کیل به اندازه‌ای باشد که در امکان استناد به هر اظهارنظر خاصی، تشکیک کند.

پس از بررسی منشاء، روند تکامل، ماهیت و اقتدار مکتب هدفگرا در حقوق عرفی انگلستان، حال مناسب است که به جایگاه آن در حقوق جامعه اروپایی بپردازیم.

۴ - تفسیر تحت اللفظی و تفسیر هدفگرا در حقوق جامعه اروپا

نظریه تفسیر تحت اللفظی هیچ گاه در نظام حقوق نوشته^۲ که مبنای قوانین جامعه اروپایی است، جایگاه اصلی و عمده‌ای نداشته است. به علاوه، به طور طبیعی ایفای نقشی برجسته از سوی تفسیر تحت اللفظی در یک نظام چند زبان که همه زبانها (نه زبان) در آن معتبرند، غیر محتمل است. بنابراین همان طور که بحث آن نشان می‌دهد، دادگاه اروپایی به معیارهایی چون طرح کلی قانون و اهداف آن اهمیت بیشتری می‌دهد تا به معنای تحت اللفظی کلماتی که برای انتقال آن طرح و اهداف، مورد استفاده قرار گرفته‌اند.

در پرونده *Wendelboe v. LJ Music*^۳ دادگاه اروپایی می‌بایست بند اول از ماده ۴ مربوط به دستورالعمل انتقال تعهدات را تفسیر می‌کرد دادگاه به طور اختصار چنین گفت: "حقوق و تعهدات برآمده از یک قرارداد استخدام یا ناشی از یک رابطه استخدامی که در تاریخ انتقال وجود داشته ... باید به دلیل آن انتقال به انتقال گیرنده، منتقل شود"^۴. سؤال این بود که آیا در تاریخ انتقال، قرارداد استخدام باید موجود

۱. در عمل، تقریباً همه دادخواست‌ها، دادخواست‌های دولتی هستند، بنابراین کسی که اظهارات دادگاه خطاب به اوست، در اکثر موارد یک وزیر دولت خواهد بود.

۲. حقوق نوشته (Civil Law) به معنای حقوقی است که بر مبنای حقوق رومی (Romar Law Based) شکل گرفته است.

3. *Wendelboe v. L.J. Music APS*, [1985] E.C.R. 457 (Eng.).

4. *Id.* at 466.

باشد یا تعهدات یاد شده؟ در نسخه انگلیسی و دانمارکی متن این قانون، هر یک از دو نتیجه‌گیری ممکن است، اما در نسخه هلندی، فرانسوی، آلمانی، یونانی و ایتالیایی تنها یک تفسیر تحت‌اللفظی قابل اعمال است و آن این که معنای اول (قرارداد استخدام یا رابطه استخدامی) باید در تاریخ انتقال موجود باشد. به عبارت دیگر، امکان ندارد از خواندن تمام نسخه‌های رسمی به چند زبان، به یک معنای تحت‌اللفظی واحد برسیم. اگرچه برداشتی در این پرونده مبنا قرار گرفت که از بیشتر زبانها برمی‌آمد، اما هیچ قاعده‌ای وجود ندارد که ایجاب کند که در تمام پرونده‌ها همین‌گونه رفتار شود. برای مثال در پرونده *Elefanten Schuh v. Jacqmain*^۱ دادگاه اروپایی باید ماده ۱۸ معاهده جامعه اروپایی درباره صلاحیت قضایی و اجرای احکام، مصوب ۱۹۶۸م را تفسیر می‌کرد.^۲

مشکل از ناهمگونی بین نسخه‌های فرانسوی و ایرلندی از یک سو و نسخه‌های انگلیسی، دانمارکی، هلندی، آلمانی، ایتالیایی از متن ماده مزبور از سوی دیگر، نشأت می‌گرفت.^۳ به ویژه نسخه انگلیسی به عنوان نماینده گروه اکثریت اظهار می‌داشت که: "دادگاه کشور طرف قرارداد که خواننده (مدعی‌علیه) در برابر آن حاضر شود، برای رسیدگی به دعوا صلاحیت دارد. این قانون در مواردی که حضور در دادگاه تنها برای اعتراض به صلاحیت آن باشد، مجری خواهد بود"^۴. با این فرض که واژه "تنها (Solely)" در متن ماده معنای خاصی دربرداشته باشد، در نتیجه خواننده که مدعی است که می‌خواهد هم به صلاحیت دادگاه و هم (در صورتی که اعتراض به صلاحیت دادگاه وارد تشخیص داده نشود) به ماهیت پرونده اعتراض کند باید این گونه تصور شود که به صلاحیت دادگاه آن کشور گردن نهاده است.^۵ دادگاه اروپایی نسخه‌های

1. *Elefanten Schuh v. Jacqmain*, [1981] E.C.R. 1671 (Eng.).

۲. پیمان جامعه اروپایی درباره صلاحیت قضایی و اجرای احکام (۱۹۶۸م.) به طور عمومی به عنوان پیمان بروکسل شناخته می‌شود.

3. *Jacqmain*, [1981] E.C.R. at 1671.

۴. همان؛ همچنین ماده ۱۸ پیمان بروکسل.

۵. همان.

فرانسوی و ایرلندی که حاوی هیچ لفظی مترادف با «تنها» نبود را مورد حمایت قرارداد، با این استدلال که «نسخه‌های مزبور» به اهداف و روح معاهده نزدیک‌تر است^۱ از آنچه در ترجمه این ماده به زبانهای دیگر، یافت می‌شود.

A court of Contracting State before whom a defendant enters an appearance shall have jurisdiction.

البته عدم بها دادن به شیوه تفسیر تحت‌اللفظی از سوی جامعه اروپایی این گزینه را پیش رو می‌گذارد که شیوه یا شیوه‌های دیگری باید در پیش گرفته شود. در جهان اصطلاح مورد اتفاقی برای توصیف چنین تکنیک‌هایی وجود ندارد، اما دو راه غالب در این باره، تفسیر از روی متن یا نمودار و تفسیر غایی‌اند.^۲ میراس (Mayras)، مشاور دادگاه جامعه اروپایی، این موضوع را در عبارات خود به خوبی توضیح داده است: «هدف اصلی دادگاه یافتن آشکار قانون است». این دادگاه نمی‌تواند تشخیص خود را به جای نظر جامعه اروپایی قرار دهد، هنگامی که معنای قانون روشن است، باید آن را با همان معنا به کاربرد، حتی اگر تصور شود که این حکم رضایت بخشی نیست. به هر حال مسلم است که ساختار تحت‌اللفظی یک قانون باید همواره مورد پذیرش قرار گیرد. البته اگر این ساختار منجر به یک نتیجه غیرمنطقی در رابطه با شرایطی شود که دادگاه معتقد است قانون شامل آن می‌شود، ممکن است تردیدی درباره آن به وجود آید؛ به عبارت دیگر، معنای آشکار و معنای تحت‌اللفظی یکسان نیستند. بسیاری موارد بوده است که دادگاه یک تفسیر تحت‌اللفظی را به نفع معنای دیگری که آن را موافق‌تر با طرح کلی قانون مصوب یافته، رد کرده است.^۳

۱. همان

۲. قواعد تفسیر قوانین جامعه اروپایی (۱۹۸۹م). استات ال. آر. ۱۸۲ و ۱۶۸-۷۲ (جایی که است از کلمات «schematic» و «teleological» استفاده کرده است). همچنین مراجعه کنید به «استفان و ترویل» و «پل بیومونت»، حقوق اتحادیه اروپایی (۱۹۹۹م). (جایی که نویسندگان از کلمات «contextual» و «schematic» استفاده کرده‌اند).

3. Fellingner v. Bundesanstalt für Arbeit, [1980] I E.C.R. 535, 550 (emphasis added).

همان طور که میراس تأکید کرده است، در تفسیر قانون باید هم مقصود و هم فحوای قانونگذاری مورد توجه قرار گیرد.^۱ در عمل معمولاً این دو عامل به اندازه‌ای همراه و نزدیکند و مفاد یکی شامل دیگری هم می‌شود که به یک عامل که وابسته به متن و فحوای ماده قانونی است بدل می‌شوند.^۲

یکی از مهمترین نمونه‌های تفسیر هدفگرا در پرونده *van Gend en Loos v. Nederlandse Administratie der Belastingen* در این پرونده یک شرکت هلندی به واسطه نقض ماده ۱۲ (ماده ۲۵ کنونی) معاهده جامعه اروپایی، که کشورهای عضو را از "وضع هرگونه عوارض گمرکی جدید بین یکدیگر"^۳ منع می‌کند، مورد ستم قرار می‌گیرد. سؤال اینجاست که آیا شرکت می‌تواند این ماده را علیه مسئولان گمرکی هلند در دادگاههای این کشور اجرا کند.^۴ دادگاه اروپایی اینگونه حکم داد: "در واقع، طبیعت این منع نشان می‌دهد که با هدف رسیدن به یک نتیجه عملی (*direct effects to produce*) در روابط حقوقی بین کشورهای عضو و اتباع آنها وضع شده است... با توجه به روح، فحوی کلی و عبارت معاهده، ماده ۱۲ باید به عنوان قانونی تفسیر شود که در راستای رسیدن به یک نتیجه عملی و اعطای حقوق فردی که دادگاههای ملی باید از آن حراست کنند، تصویب شده است."^۵

1. *Id.* at 550

۲. در واقع در نظر اول یافتن هر گونه نقطه تمایزی مشکل است، از آنجایی که دست کم قسمتی از هدف هر بخش قانون جامعه اروپایی باید در راستای همان فحوای کلی قانون جامعه به عنوان یک کل یا قسمتی قابل شناسایی از آن باشد. بنابراین نمی‌توان با لورد مکنزی استوارت، اولین قاضی انگلیس در دادگاه عدالت اروپایی، مخالفت کرد. او عقیده داشت که باید مراقب تحلیل‌های بیش از حد یا بیمورد در موقع تفسیر قانون باشیم. (لورد مکنزی استوارت، جامعه اروپایی و نقش قانون (۱۹۷۷)، ۷۲. برای دیدن نظرات بیشتر درباره اهداف قانونگذاری قوانین جامعه به پرونده زیر مراجعه کنید:

26/62, *Van gend en Loos v. Nederlandse Administratie der Belastingen*, 1963 E.C.R. I

3. *Id.* at 4.

4. *Id.* at 3.

5. *Id.* at 12.

به عبارت دیگر، فحوی کلی و در نتیجه یک هدف قابل شناسایی قانون جامعه اروپایی با پاسخ مثبت به خواسته شرکت مذکور سازگار است؛ و این پاسخ از جانب الفاظ ماده مربوطه نیز مورد تأیید است.

به هر حال در برخی موارد، ممکن است عوامل دیگر به درستی برای نفی معنای تحت‌اللفظی عمل کند. برای مثال در دعوی *Commission v. Netherlands* موضوع این بود که آیا کره‌هایی که در انبار گمرک هلند نگهداری می‌شد، از نظر قانون می‌توانست دوباره در اندازه‌های کوچکتر بسته‌بندی شود.^۱ در پاسخ به ادعای هلند که این یک موضوع ملی است، دادگاه اروپایی گفت: "... این ادعا که اختلاف بر سر بسته‌بندی یکی از اشکال موضوع نگهداری در ماده یک دستورالعمل (۱۷/۲۳۵) است، به صرف اینکه در گمرک هلند مجاز شمرده می‌شود، غیر قابل قبول است. اگر چه قوانین ملی در دوره‌های قبل از اجرای دستورالعمل، در جامعه اروپایی اجرا می‌شد، اما هدف آن استقرار قوانین ملی نبود، بلکه هماهنگ کردن آنها بود..." در نظر دادگاه، این سؤال که بسته‌بندی در مطمح نظر قوانین گمرکی جامعه اروپایی اجرا می‌شد، اما هدف آن استقرار قوانین ملی نبود، بلکه باید عملکردها با عنایت به اهداف رویه‌های انبارهای گمرکی مورد توجه قرار گیرد.^۲ در میان تأیید یا نفی مطلق تفسیر تحت‌اللفظی، این امکان وجود دارد که با روشهای تفسیری دیگر، شیوه تحت‌اللفظی را تکمیل نمود. با مطالعه مواردی که دادگاه اروپایی درباره آن حکم داده است، روشن می‌شود که قانون جامعه اروپایی معنای تحت‌اللفظی را تنها به عنوان یکی از عواملی که باید برای کشف معنای مورد نظر قانونگذار مدنظر باشد، به رسمیت می‌شناسد، با در نظر گرفتن اینکه توجه به اهداف قانونگذاری جزء مهمتری از این عوامل را تشکیل می‌دهد.

1. *Id.* at 1196.

2. *Id.* at 1205 (emphasis added).

۵- تشخیص اهداف قانونگذاری در حقوق جامعه اروپایی

هنگام بحث درباره تشخیص اهداف قانونگذاری، ضروری است بین معاهدات جامعه اروپایی و قوانین آن تفاوت قائل شویم. با توجه به اینکه قانون معنای مضیق‌تری از قواعد، دستورالعملها و احکام دارد.^۱

به عنوان بحثی مهم، باید بر تفاوت و مغایرت بین طبیعت مصنوعی و ساختگی نظام حقوقی جامعه اروپایی و ویژگی طبیعی و خودجوش نظامهای حقوقی محلی کشورها تأکید کنیم. یک نمود مهم این امر آن است که کل جامعه اروپایی، از جمله نظام حقوقی آن، بر مبنای اهداف تبیین شده و روشن استوار است.^۲ برای مثال، دیباچه معاهده جامعه اروپایی تعدادی از اهداف اجتماعی و اقتصادی را به عنوان اساس رسیدن به "یک اتحاد همیشگی و مستحکم بین مردم اروپا" برمی‌شمرد.^۳

علاوه بر این کلیات درباره اهداف نظام حقوقی جامعه اروپایی، هر کدام از بخش‌های قانونگذاری - قواعد، دستورالعملها و احکام هدف خود را خواهد داشت. به طور کلی قوانین جامعه اروپایی تا آنجا که ممکن است باید، به شیوه‌ای تفسیر شود که آن را با معاهدات و اصول کلی حقوق جامعه اروپایی سازگار سازد.^۴ مستندات و مقدمات در قوانین جامعه اروپایی دو عامل برای ترجیح معنایی خاص هستند. مستندات شامل چند پاراگراف کوتاه هستند که هر کدام با عبارت "با توجه به" شروع می‌شود. مستندات به طور کلی ماده یا مواد مرتبط معاهده را مشخص می‌کنند و هر طرح پیشنهادی مرتبط و نظرات و مذاکرات که قانون مورد بحث بر جایگاه حقوقی آن

۱. لورد اسلین، نگاهی به متون جامعه اروپایی، استات. ال. آر. ۱۲ و ۱۳ (۱۹۹۳).

۲. همان طور که قبلاً (در فصل دوم) اشاره شد، اختلافهای آشکار بین نظامهای حقوقی محلی وجود دارد. به پاورقی ۱۶ و متن مربوطه در فصل دوم مراجعه کنید.

۳. نسخه یک پارچه معاهده تأسیس جامعه اروپایی، ۲۴ دسامبر ۲۰۰۲، او. جی. 33 (C324) و ۲۹ (۲۰۰۲). ماده

۲ معاهده، وظیفه جامعه در شرایط مشابه را تعیین کرده است. همان، ۴۰.

4. Klensch v. Secrétaire d'Etat à l'Agriculture et à la Viticulture, [1986] 10 E.C.R. 3477;

Rauh v. Hauptzollamt Nürnberg-Fürth, [1991] 3 E.C.R. 1647.

5. See, e.g., Commission Regulation 282/2004, 2004 J.O. (L 49) 11; Commission Regulation 283/2004, 2004 J.O. (L 49) 25.

دلالت دارد. بنابراین مستندات در مواردی مهم هستند که معنای قانون مورد سؤال است، همچنین در شناسایی اهداف قانونگذاری و کمک به تفسیر آن به کار می‌روند که یک مهارت مورد نیاز در اعمال حقوقی است.

مقدمات: شامل چند پاراگراف نسبتاً بلندتر هستند که هر کدام با عبارت "با در نظر گرفتن اینکه ..." *whereas* شروع می‌شود. مقدمات، دلایل قانونگذاری را بیان می‌کنند و بنابراین در شناسایی اهداف قانونگذاری مفیدند.

در خارج از متن معاهدات، بررسی "اقدامات تمهیدی" برای تصویب قانون، می‌تواند به تفسیر قانون کمک شایان کند. مشروط بر اینکه بدانیم "هر استدلالی ... که بر مبنای نفس معاهده نباشد، مستحکم و قطعی نیست". به هر حال چنین کمکهایی و مساعدت محدود آنها، همیشه موجود نخواهد بود. در چنین مواردی، و "در نبود اسناد مؤثر که به روشنی نیت تهیه کنندگان طرحهای قانونی را بیان کند، دادگاه تنها می‌تواند بر الفاظ به همان صورتی که بیان شده‌اند تکیه کند".^۱

بررسی اقدامات تمهیدی برای تفسیر قوانین جامعه اروپایی نیز مطلوب است. برای نمونه دادگاه اروپایی در پرونده *Stauder v. City of Ulm*^۲ می‌گوید: "اسناد و مقدمات تصویب یک قانون، تمایل به اصلاح قانونی را نشان می‌دهد که هنگام بررسی یک طرح مقدم بر آن پیشنهاد شده بود".

در مورد مشابه دیگر، دادگاه اروپایی در حکم خود اعلام نمود نامه‌های ارسال شده توسط *European Coal and Steel Community* به مخاطبین یک حکم، مستندات خوبی برای تفسیر همان حکم هستند.^۳ از سوی دیگر، اظهارات بعدی مقامات رسمی نمی‌تواند هیچ اثری در تفسیر احکام از دیگری داشته باشد، دست کم هنگامی که چنین تفسیری بدون لحاظ اظهارات بیان شده، به یک نتیجه منطقی می‌انجامد.^۴

1. *Simon v. Court of Justice*, 1961 E.C.R. 115.

2. *Stauder v. City of Ulm*, *Sozialamt*, Case 29/69, [1969] E.C.R. 419.

3. *Societa Industriale Acciaiere San Michele v. High Authority of the European Coal and Steel Community*, [1964] C.M.L.R. 146 (1964).

4. *Lemmerz-Werke GmbH v. High Authority*, [1964] C.M.L.R. 384.

دقت در موارد بالا به این نتیجه رهنمون می‌شوند که قانون جامعه اروپایی نسبت به قوانین عرفی انگلیس دارای ابزار پیشرفته‌تری برای شناسایی اهداف قانونگذاری است. به هر حال تصور مکتب تفسیر غایی که قانون جامعه اروپایی بر مبنای آن استوار است کمتر از اینها تعجب‌برانگیز است.

۶ - استفاده از شیوه تفسیری جامعه اروپایی در دادگاههای انگلیس

همانطور که گفتیم، در مراحل اولیه عضویت انگلیس در جامعه اروپایی، لرد دنینگ، رئیس دادگاه پژوهش، بر نیاز دادگاههای انگلیس به در خدمت گرفتن شیوه تفسیری حقوق اروپایی در هنگام تفسیر قوانین جامعه اروپایی تأکید کرد. در پرونده *Henn & Darby v. Director of Public Prosecutions* بر این نکته بیشتر تأکید شده است. موضوع این پرونده این است که آیا منع واردات کالاهای ضداخلاقی در قانون انگلیس^۱ با ماده ۳۰ معاهده ۱۹۵۷ م. رم مبنی بر ممنوعیت وضع محدودیتهای کمی بر واردات از کشورهای عضو، مغایرت دارد یا خیر؟^۲ دادگاه اروپایی در پاسخ به سؤال مجلس لردها، اعلام کرد که به طور حتم طبق قانون جامعه اروپایی، یک ممنوعیت مطلق، مصداق محدودیت کمی است. وقتی پرونده به مجلس لردها بازگشت، لرد دیپلاک گفت: "مسأله قابل تأملی است که در دادگاه پژوهش اظهار شده، این است که آیا ممنوعیت مطلق واردات تعریف خاصی از کالاها می‌تواند محدودیت کمی باشد یا در حدی باشد که همان اثر را داشته باشد، تا بتواند تحت ماده ۳۰ قرار گیرد. اینکه چنین تردیدی باید بیان شود نشان می‌دهد که استفاده از ساختار قانونی انگلیس برای تفسیر معاهده اتحادیه اروپایی یا قواعد و دستورالعمل‌های آن در یک دادگاه انگلیسی مضر است."^۳

۱. قانون ادغام حقوق گمرکی، ۱۸۷۶، سی. ۳۶، ماده ۴۲ (متن انگلیسی).

۲. معاهده رم، ۱۹۵۷، سی. ۲، ماده ۳۰.

3. See *Henn & Darby*, [1981] A.C. at 904.

از منظر جامعه اروپایی، نیاز به بکارگیری شیوه‌های مشترک، تنها وسیله‌ای برای افزایش پیوستگی حقوقی جامعه به عنوان یک کل نیست^۱، بلکه در کنار آن، نمود یک نظریه است که به قاعده‌سازی در پرونده 'Von Colson v. Land Nordrhein-Westfalen' منجر شد همان طور که در پرونده 'Marleasing SA v. la Comercial Internacional de Ali-mentacion SA' اعمال شد. در مورد اول، دادگاه اروپایی گفت: "برای اجرای قوانین ملی، مخصوصاً آنها که برای اجرای یک دستورالعمل جامعه مطرح می‌شوند، لازم است دادگاه‌های کشورهای قوانین ملی خود را با توجه به الفاظ و اهداف دستورالعمل برای رسیدن به نتیجه‌ای که در معاهده بیان شده، تفسیر کنند."^۲

اگرچه تأکید این اظهارات بر قوانین ملی است که برای اجرای مقررات جامعه اروپایی مطرح می‌شوند، وقتی به عنوان یک سخن کلی به آن نگرسته شود، به طور منطقی، واضح است که برای اجرا درباره تمام قوانین ملی بیان شده است. همین مسأله در پرونده دوم نیز وجود داشت؛ پرونده‌ای که دادگاه‌های کشورهای را به تفسیر قوانین ملی با توجه به قوانین جامعه اروپایی تا حد ممکن، وادار می‌کند، حتی اگر هیچ قانون ملی برای انطباق با قوانین جامعه تصویب نشده باشد.^۳ این حکم شرایطی را شامل می‌شود که در آن، قانونگذاری‌های قبلی وجود دارد، و واضح است که چنین قوانینی نمی‌تواند برای انطباق با ماده‌ای از قوانین جامعه تصویب شده باشد، زیرا در زمان تصویب آن وجود نداشته است.

1. See *Simmenthal SpA*, [1978] E.C.R. 629, 643.

2. Case 14/83, *Colson v. Land Nordrhein-Westfalen*, [1984] E.C.R. 1891, 2 C.M.L.R. 430 (1984).

3. Case C-106/89, *Marleasing S.A. v. La Comercial Internacional de Alimentación S.A.*, 1990 E.C.R. I-4135, [1992] 1 C.M.L.R. 305 (1992).

4. *Id.* at 430 (emphasis added).

5. *Marleasing*, [1992] 1 C.M.L.R. 305, 307.

۷- نتیجه گیری

هم قانون عرفی انگلستان و هم قانون جامعه اروپایی، رویکردی غایتگرا به تفسیر قوانین دارند. اما یک تفاوت اساسی بین این دو نظام حقوقی وجود دارد. در نظام حقوقی جامعه اروپایی به اهداف قانونگذاری که به طور مفصل و صریح بیان شده است رجوع می‌کنند. در مقابل، نظام حقوقی انگلیس تنها راه‌های محدودی را برای شناسایی اهداف قانونگذاری ارائه می‌کند، و اغلب این اهداف با شفافیت کمتری شناسایی می‌شوند. همچنین شناسایی اهداف قانونگذاری در نظام حقوقی انگلیس امری مشکل و مشکل‌تر از آن مطمئن بودن از صحت چنین شناسایی است. در نهایت، همان‌طور که تعداد دعاوی مرجوع به دادگاه اروپایی، نشان می‌دهد، امکان راحت‌تر و دقیق‌تر کشف اهداف قانونگذاری در قوانین جامعه نسبت به نظام حقوقی انگلیس، الزاماً تضمین نمی‌کند که اختلافات بدون توسل به دادگاهها، حل خواهند شد.